

Η προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού στο Δημοκρατικό Σχολείο από την Οπτική του Συνηγόρου

Προβλήματα και πρακτικές
αντιμετώπισής τους

Ο ΣτΠ και τα Δικαιώματα του Παιδιού

Παρεμβαίνει στις σχέσεις κράτους-πολίτη, αλλά και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών

Ο χάρτης των παρεμβάσεων είναι η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

Διαχείριση αναφορών πολιτών, παιδιών, γονέων, εκπαιδευτικών κλπ

Συνηγορία (διαμόρφωση του νόμου και γενικά του θεσμικού πλαισίου)

Αυτοψίες

Επιστημονικό έργο με δημοσίευση εκθέσεων και υλικού

Παρεμβάσεις στο πεδίο με παρουσία σε σχολεία, ιδρύματα
(προαγωγικός ρόλος)

Το κέρδος (η επιστροφή της κοινωνικής επένδυσης στην εκπαίδευση) σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο

Το ιδιωτικό όφελος (επιστροφή της δαπάνης) σχετίζεται με το κέρδος που αποκομίζει ο ίδιος ο πολίτης από την κρατική επένδυση (μισθολογικό όφελος, καλύτερο επίπεδο υγείας, δεδομένου ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στην εκπαίδευση και στην υγεία, καλύτερες διαπροσωπικές σχέσεις)

Το κοινωνικό όφελος έχει πολλές διαστάσεις που περιλαμβάνουν μεγαλύτερη φορολογική βάση, χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας (και άρα δαπάνης στο συγκεκριμένο πεδίο), χαμηλότερη δαπάνη του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και πιο συμμετοχικούς και δραστήριους πολίτες συνολικά, αυξημένη κοινωνική συνοχή

Οι δαπάνες για την Εκπαίδευση στην Ελλάδα

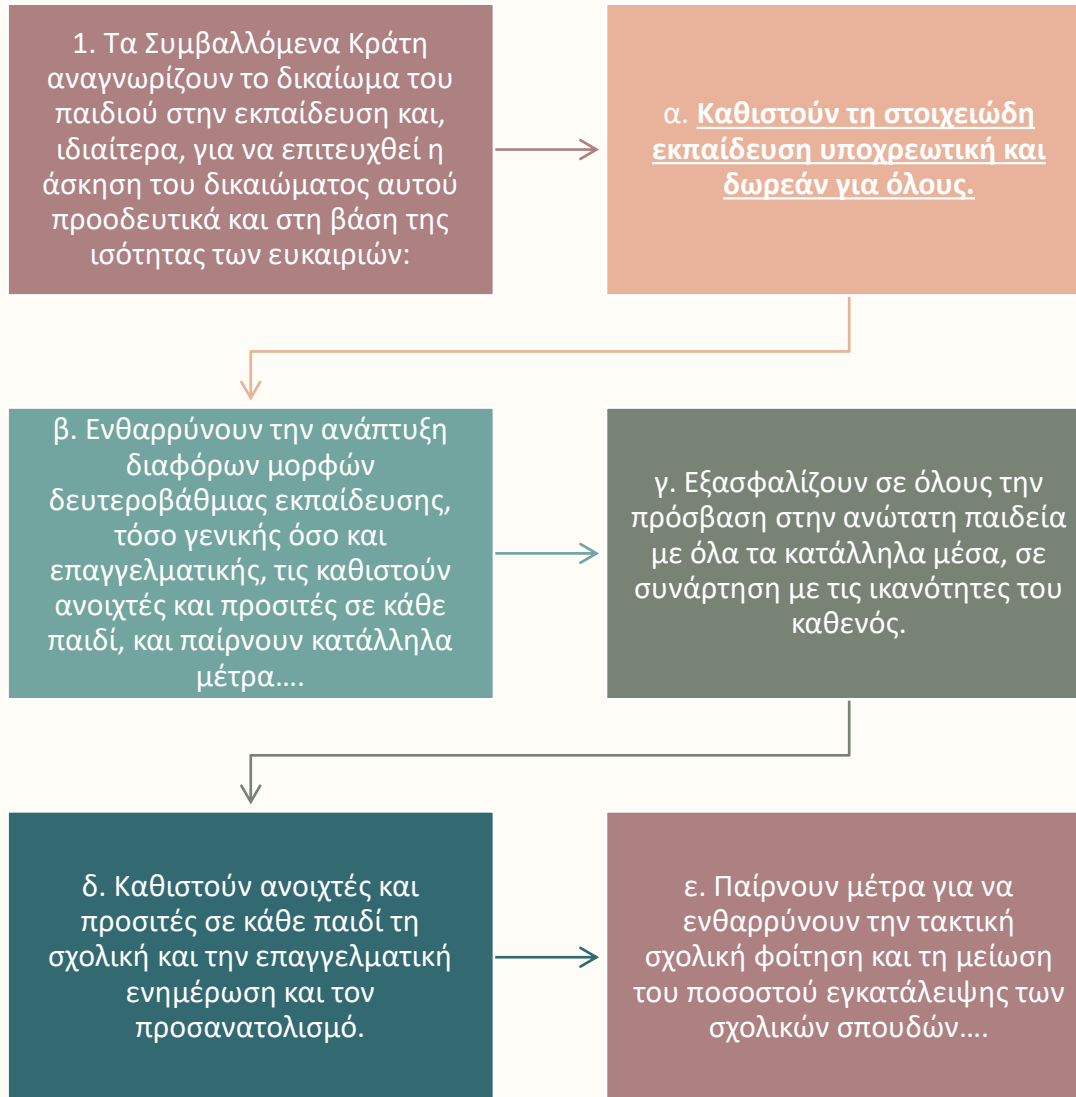
Διαχρονικά, η μέση δαπάνη για την Εκπαίδευση στην Ελλάδα κυμαίνεται μεταξύ του 2.7% (1993) και 4.09% (2005) του ΑΕΠ, ενώ η αντίστοιχη δαπάνη στην Δανία αγγίζει το 8.75% (2011). Το 2019 η συνολική δαπάνη στα εκπαιδευτικά ιδρύματα ανά μαθητή/μαθήτρια σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κυμάνθηκε σε επίπεδο χαμηλότερο από τους μέσους όρους τόσο των χωρών του ΟΟΣΑ όσο και εκείνων της ΕΕ. Όπως αναφέρθηκε το 2020, η δημόσια δαπάνη για την Εκπαίδευση στην Ελλάδα, ήταν το 3.9 του ΑΕΠ, χαμηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ των 27 που ήταν 4.6 του ΑΕΠ

Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα: Προκλήσεις

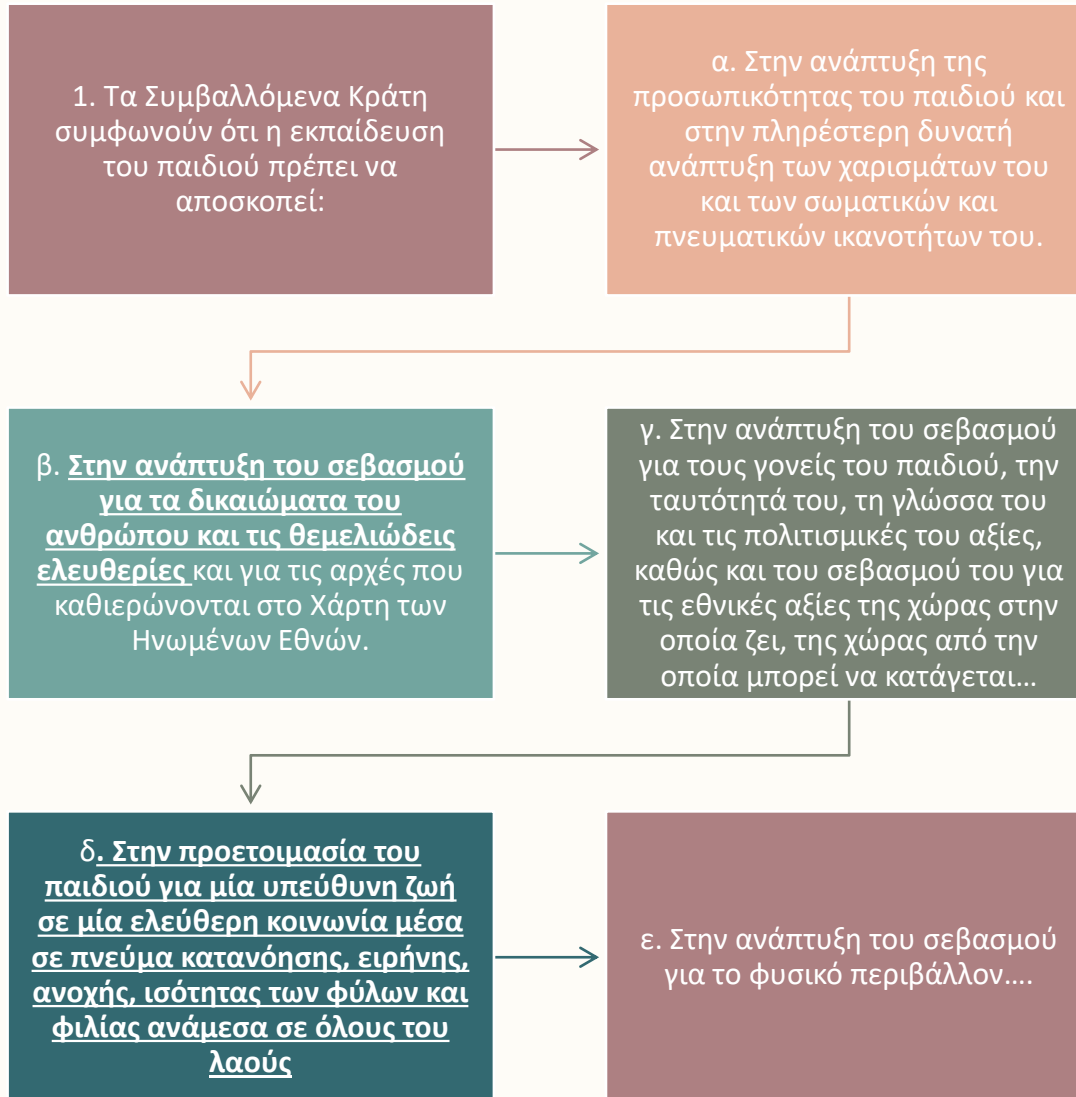
Ελλιπής επένδυση στο
εκπαιδευτικό σύστημα με υλικούς
και ανθρώπινους πόρους

Απουσία συστηματικής και
υποχρεωτικής επιμόρφωσης όλων
των εκπαιδευτικών

Διοικητική πολυπλοκότητα και
συχνές τροποποιήσεις του
πλαισίου

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού-το δικαίωμα στην Εκπαίδευση, άρθρ. 28

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού-το δικαίωμα στην Εκπαίδευση, άρθρ. 29

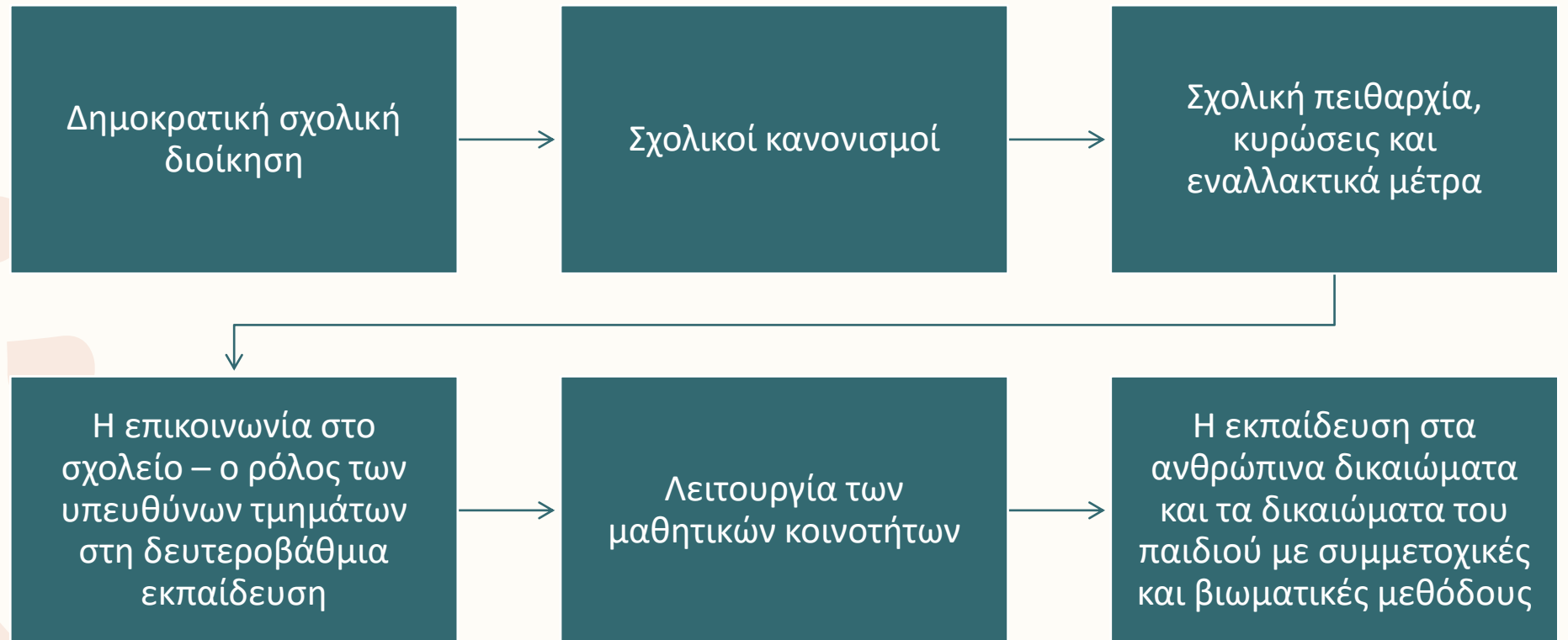
Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού- Προστασία από κακοποίηση, άρθρ. 19

Τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας...

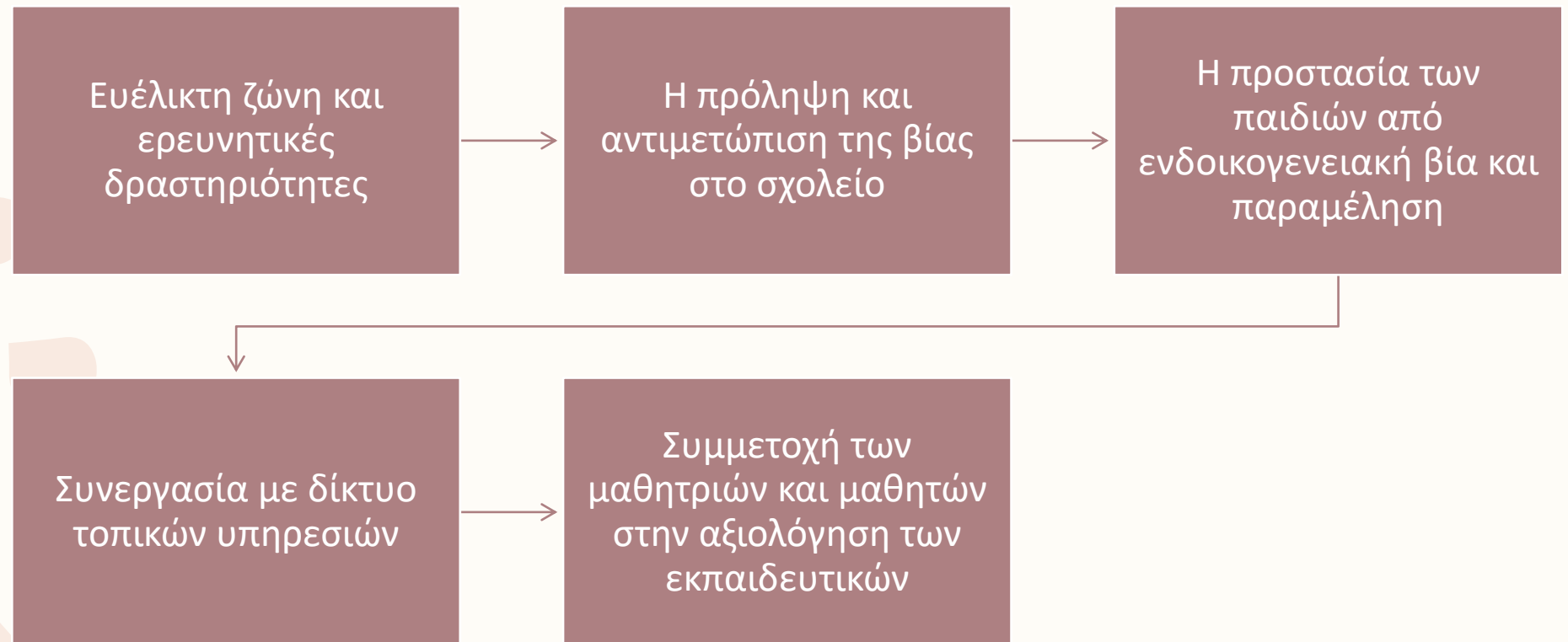

Αυτά τα προστατευτικά μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν όπου χρειάζεται, αποτελεσματικές διαδικασίες για την εκπόνηση κοινωνικών προγραμμάτων, που θα αποσκοπούν στην παροχή της απαραίτητης υποστήριξης στο παιδί και σε αυτούς οι οποίοι έχουν την επιμέλειά του, καθώς και για άλλες μορφές πρόνοιας και για το χαρακτηρισμό, την αναφορά, την παραπομπή την ανάκριση την περίθαλψη και την παρακολούθηση της εξέλιξής τους στις περιπτώσεις κακής μεταχείρισης του παιδιού που περιγράφονται πιο πάνω, και όπου χρειάζεται, για διαδικασίες δικαστικής παρέμβασης.

Η οικοδόμηση του δημοκρατικού σχολείου (1)

Η οικοδόμηση του δημοκρατικού σχολείου (2)

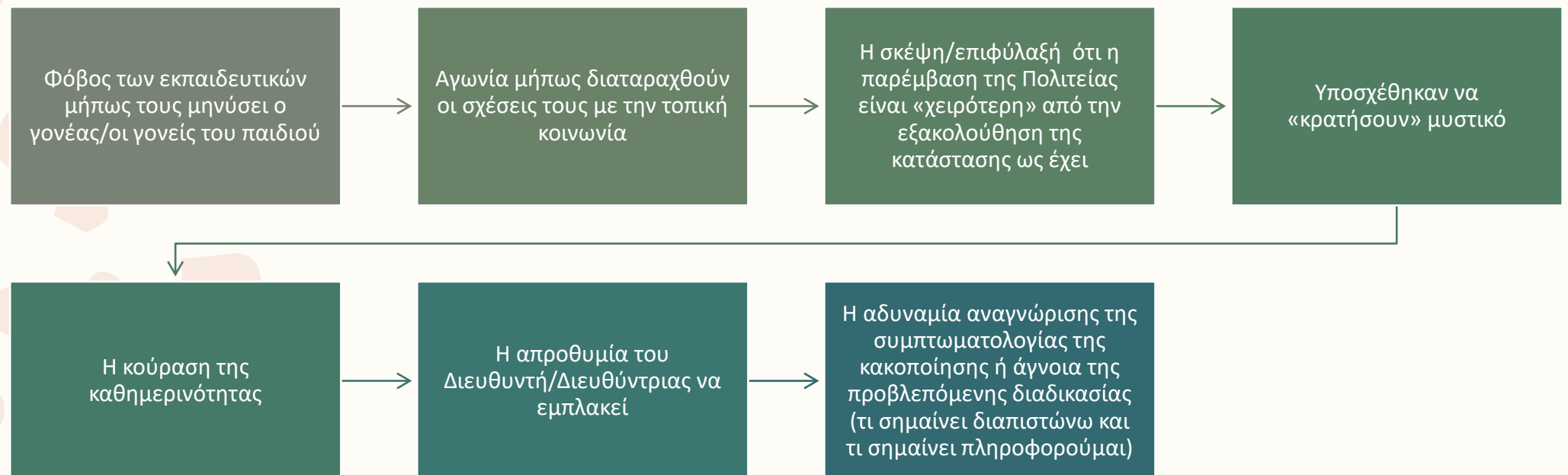
Η πρώτη θεματική του προβληματισμού:
Το πρόβλημα της κακοποίησης και η υποχρέωση του/της
εκπαιδευτικού (άρθρο 23 του νόμου 3500/06)

Εκπαιδευτικός της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο οποίος, κατά την εκτέλεση του εκπαιδευτικού του έργου, με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορείται ή διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος μαθητή έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, ενημερώνει, χωρίς καθυστέρηση, τον διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας ανακοινώνει, αμέσως, την αξιόποινη πράξη στον αρμόδιο εισαγγελέα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ή στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή.

Την ίδια υποχρέωση έχουν οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των ιδιωτικών σχολείων, καθώς και οι υπεύθυνοι των πάσης φύσεως Μονάδων Προσχολικής Αγωγής.

Ανασταλτικοί παράγοντες της υποβολής αναφοράς-καταγγελίας

Ο αντίλογος του φόβου

Η αναφορά των περιστατικών κακοποίησης είναι μέρος της φύσης του εκπαιδευτικού λειτουργήματος.

Τυχόν έγκληση, πιθανότατα θα αρχειοθετηθεί από την αρμόδια εισαγγελική Αρχή.

Η κακή διαχείριση της πολιτείας δεν αίρει την νομική και ηθική υποχρέωση για καταγγελία.

Οι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν να «κρατούν μυστικά» όταν τίθεται ζήτημα προστασίας της ασφάλειας των μαθητών.

Υφίσταται ήδη πρωτόκολλο από το οποίο μπορούμε να εφοδιαστούμε με βασικές πληροφορίες.

Το πρωτόκολλο του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

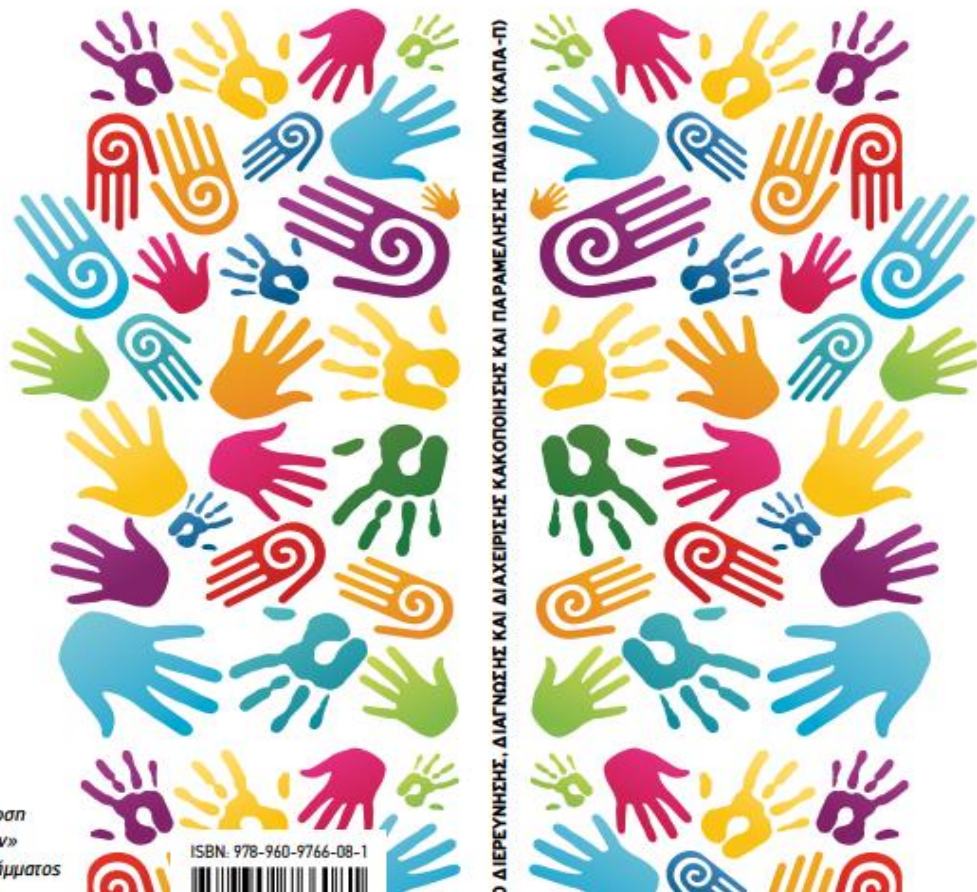
Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας
Κέντρο για τη Μελέτη και την Πρόληψη
της Κακοποίησης & Παραμέλησης των Παιδιών

Διευθυντής: Γ. Νικοηαΐδης, MD, MA, MSc, PhD

Φωκίδος 7, 11526 Αθήνα

τηλ.: 2107715791, fax: 2107793648

e-mail: ich_dos@otenet.gr | www.ich-mhsw.gr

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ, ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΑΠΑ-Π)

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ,
ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Πρωτόκολλο
Διερεύνησης,
Διάγνωσης
και Διαχείρισης
Κακοποίησης και
Παραμέλησης
Παιδιών

«Η Πράξη «Ολοκληρωμένη Προσέγγιση για τη Διερεύνηση, Διάγνωση
και Διαχείριση Περιστατικών Κακοποίησης & Παραμέλησης Παιδιών»
(MIS 372071) υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος
«Επένδυση στην Κοινωνία» (ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)

ISBN: 978-960-9766-08-1

Τι πρέπει να γνωρίζουν (μεταξύ άλλων) οι εκπαιδευτικοί

Δεν πρέπει να υποσχεθούν ότι θα κρατήσουν στα παιδιά ότι θα κρατήσουν «μυστικά»

Δεν πρέπει να εκφέρουν κρίσεις κατά τη διάρκεια της αφήγησης των παιδιών

Πρέπει να ακούσουν προσεκτικά το παιδί και να κάνουν ερωτήσεις «ανοιχτού τύπου»

Θα πρέπει να ευχαριστήσουν το παιδί για την εκμυστήρευση και την εμπιστοσύνη τους

Κακοποίηση-Παραμέληση: Οι παρεμβάσεις του Συνηγόρου

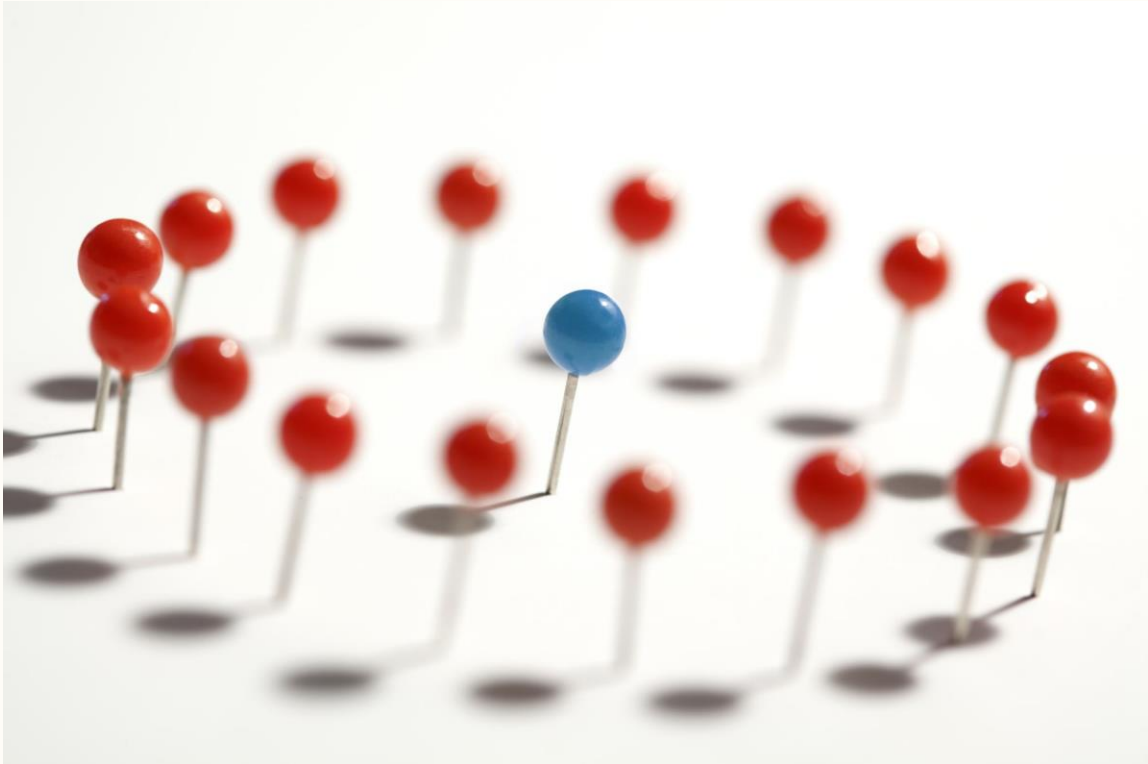
Έχει ήδη προωθήσει σχέδιο διάταξης για την νομική προστασία εκπαιδευτικών (μεταξύ άλλων) και αναμένεται η ανταπόκριση του Υπουργείου

Εισηγείται την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών δια μέσω της συστηματικής επιμόρφωσης

Επισκέπτεται τα σχολεία με στόχο την ενημέρωση και υποστήριξη

Παρεμβαίνει, κατά τη διαχείριση αναφορών και διασυνδέει την οικογένεια με φορείς ψυχικής υγείας ή διαβιβάζει στην Εισαγγελία

Σχολικός Εκφοβισμός

- Επιθετική, εσκεμμένη, επαναλαμβανόμενη συμπεριφορά, που αποτελεί κατάχρηση εξουσίας και εμπεριέχει ανισότητα στη δύναμη αντικειμενική ή αντιληπτή
- Εκδηλώνεται άμεσα-σωματικά (χτυπήματα κλπ), άμεσα-λεκτικά (προσβολές, σεξουαλικά υπονοούμενα κλπ), έμμεσα-κοινωνικά (εκβιασμοί, απειλές, διάδοση φημών και μυστικών, κοινωνική απομόνωση) και ηλεκτρονικά (χρήση εικόνων χωρίς άδεια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προσβολές και δυσφήμιση με τη χρήση του διαδικτύου κλπ)
- Θα πρέπει να ξανασυζητηθεί η σημασία της σχολικής διαμεσολάβησης και η καλλιέργεια μίας κουλτούρας εμπιστοσύνης και αποδοχής στο σχολείο

Η πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στο σχολείο: η Σχολική διαμεσολάβηση ως εργαλείο

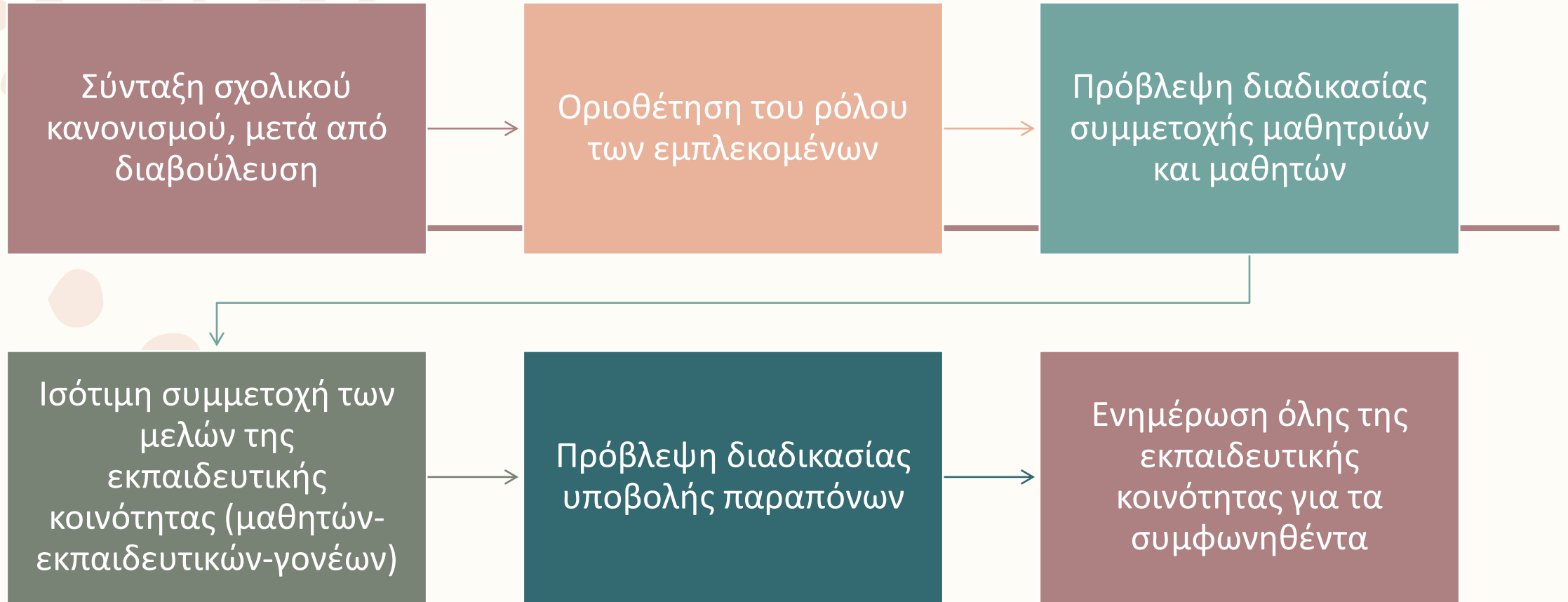
Υλοποίηση του θεσμού σε όλη την επικράτεια με παράλληλη ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών

Άμβλυνση των εντάσεων, βελτίωση των σχέσεων, αλλά ιδίως ουσιαστική συμμετοχή και ανάληψη ευθύνης των παιδιών εντός του πλαισίου της σχολικής καθημερινότητας

Δημοκρατική Σχολική Διοίκηση

Για την βέλτιστη εφαρμογή της δημοκρατίας στο σχολείο είναι απαραίτητο να διευκολύνεται και υποστηρίζεται η λειτουργία των προβλεπόμενων οργάνων διοίκησης του σχολείου (ιδίως του Συλλόγου Διδασκόντων, των Μαθητικών Κοινοτήτων, του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και του Σχολικού Συμβουλίου) και να ακούγεται συστηματικά η γνώμη των μαθητών σε όλα τα θέματα που τους αφορούν ή αλλιώς επικοινωνία, επικοινωνία και πάλι επικοινωνία (πρόταση Συνηγόρου 2015)

Η πρόταση του Συνηγόρου για τους σχολικούς κανονισμούς

Σχολικοί κανονισμοί (άρθρο 37, ν.4692/2020)

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας σχολικών μονάδων

1. Κάθε σχολική μονάδα οφείλει από το σχολικό έτος 2020-2021 να έχει εγκεκριμένο εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, στον οποίο αναφέρονται τα θέματα σχετικά με τη λειτουργία της. Ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας συντάσσεται ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή της σχολικής μονάδας και με τη συμμετοχή όλων των μελών του συλλόγου διδασκόντων, των μελών του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, καθώς και εκπροσώπου του οικείου Δήμου. Στις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου συμμετέχει και το Προεδρείο του δεκαπενταμελούς μαθητικού συμβουλίου.
2. Ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας εγκρίνεται από τον Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου, ο οποίος έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας, καθώς και από τον Διευθυντή Εκπαίδευσης...

01

Στο ξεκίνημα της κάθε σχολικής χρονιάς θα πρέπει να γίνονται συζητήσεις στις τάξεις προκειμένου οι μαθητές να αντιλαμβάνονται καλύτερα τις δυνατότητες που τους δίνονται βάσει της νομοθεσίας, και τις ευθύνες που αναλαμβάνουν όταν εκλέγονται

02

Ο Συνήγορος κατά τις επισκέψεις σε σχολεία έχει διαπιστώσει επανειλημμένα ότι οι μαθήτριες και οι μαθητές έχουν μόνο τυπική (ή και καμία) ενημέρωση για τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες που συνεπάγεται η συμμετοχή τους στη διαδικασία

03

Η εκπαίδευση των παιδιών στα δικαιώματα, συνδέεται στενά με την συνολική αναβάθμιση της συμμετοχής τους και της σχολικής καθημερινότητας

Η λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων και η εκπαίδευση στα δικαιώματα

Επικοινωνία με το Συνήγορο

800 11 32 000 (για παιδιά)

2131306605 και 703 (για
ενήλικες)

cr@synigoros.gr

www.synigoros.gr/paidi

Democracy and Education

WHAT DOES DEMOCRATIC EDUCATION MEAN IN THE 21ST CENTURY?

Ευχαριστώ πολύ!

*“Democracy has to be born anew
every generation, and education is
its midwife.”*

- John Dewey

